

Inhoud

Voorwoord	V
------------------	---

---

1 Inleiding tot het Nederlandse recht	1
1.1 Een inleiding tot het Nederlandse recht	2
1.2 Indeling van het recht	4
1.3 Regels in het recht	6
1.3.1 Functionarissen in de rechterlijke macht	6
1.3.2 Plaats van het recht	7
1.3.3 Hoger beroep en cassatie	10
1.3.4 De voorlopige voorziening, het kort geding	11

---

2 Het arbeidsprocesrecht	13
2.1 Relatieve en absolute competentie in het arbeidsrecht	14
2.2 De dagvaardingsprocedure	15
2.3 De voorlopige voorziening	17
2.4 De verzoekschriftprocedure	18
2.5 Executeren van de rechterlijke uitspraak	19
2.6 Beslag	20
Verdieping VPS	22
2.7 Mediation, bindend advies en arbitrage in arbeidszaken	22

3	De arbeidsovereenkomst: een inleiding	25
3.1	De arbeidsovereenkomst	26
3.2	Aanneming van werk en overeenkomst van opdracht	27
3.2.1	Aanneming van werk	28
3.2.2	Overeenkomst van opdracht	28
3.3	Bijzondere arbeidsrelaties	30
3.3.1	Arbeidsovereenkomst voor fulltimers en parttimers	30
3.3.2	Oroepovereenkomst	30
3.3.3	Detacheringsovereenkomst	32
3.3.4	Uitzendovereenkomst	32
3.3.5	Payrolling	33
3.4	Rechtsvermoedens	34
3.5	Partijen bij een arbeidsovereenkomst	35
3.5.1	Minderjarigen	35
3.5.2	Echtgenoten	36
3.6	Sollicitatieprocedure	36
3.7	Arbeidsovereenkomst voor onbepaalde/bepaalde tijd	37
	Verdieping VPS	42
3.8	Nog enkele bijzondere arbeidsrelaties	42
3.8.1	Gemengde contracten	42
3.8.2	Stageovereenkomst	42
3.8.3	Statutair directeur	42
3.8.4	Buitenlanders	43
4	De arbeidsovereenkomst: totstandkoming en verplichtingen	45
4.1	Totstandkoming van de arbeidsovereenkomst	46
4.2	Loon	47
4.2.1	Loonbetaling	47
4.2.2	Vormen van loon	48
4.2.3	Minimumloon en minimumvakantiebijslag	48
4.2.4	De besteding van het loon	50
4.2.5	Loonstrook	50

4.3	Arbeid	51
4.4	Goed werkgeverschap en goed werknemerschap	52
4.4.1	Goed werkgeverschap	52
4.4.2	Goed werknemerschap	53
4.5	Aansprakelijkheid voor schade	53
4.5.1	Aansprakelijkheid werkgever	53
4.5.2	Aansprakelijkheid werknemer	55
	Verdieping VPS	56
4.6	Specifieke onderwerpen met betrekking tot loonbetaling	56
4.6.1	Verrekening	56
4.6.2	Sanctie bij niet-tijdige loonbetaling	57
4.6.3	Loonbeslag	57
4.6.4	Verjaring van de loonvordering en de vakantiebijslag	58
<hr/>		
5	De arbeidsovereenkomst: loondoorbetaling	59
5.1	De verplichting tot loondoorbetaling	60
5.2	Loondoorbetaling bij arbeidsongeschiktheid	60
5.2.1	Algemeen	60
5.2.2	Omvang	62
5.2.3	Periode	62
5.2.4	Wanneer is sprake van arbeidsongeschiktheid?	63
5.2.5	Geen recht op loondoorbetaling	65
5.2.6	Preventie	67
5.3	Loondoorbetaling bij vakantie en arbeidstijdverkorting	67
5.3.1	Recht op vakantie	67
5.3.2	Opbouw vakantiedagen	69
5.3.3	Vakantieregeling	71
5.4	Vakantieregeling zonder cao	72
5.5	Arbeidstijdverkorting	72
	Verdieping VPS	73
5.6	STECR en eigen arbodienst	73

6	De arbeidsovereenkomst: bijzondere bedingen	75
6.1	Het boetebeding	76
6.2	Het concurrentiebeding	77
6.3	Het relatiebeding	78
6.4	Het aftroggelbeding	79
6.5	Het proeftijdbeding	79
6.6	Het geheimhoudingsbeding	81
	 Verdieping VPS	82
6.7	Afwijking van het boetebeding	82
6.8	Zwaarder drukken van een concurrentiebeding	82
6.9	Eenzijdige wijziging arbeidsvoorwaarden	83
6.10	Het nevenactiviteitenbeding	84
6.11	Klokkenluidersregeling	84
6.12	Overgang van ondernemingen	85
7	Einde van de arbeidsovereenkomst: een inleiding	89
7.1	Het stelsel van het Nederlandse ontslagrecht	90
7.2	Einde van de arbeidsovereenkomst voor bepaalde tijd	90
7.3	Einde van de arbeidsovereenkomst voor onbepaalde tijd	92
7.3.1	Einde van de arbeidsovereenkomst met wederzijds goedvinden	92
7.3.2	Opzeggen van de arbeidsovereenkomst door de werknemer	94
7.3.3	Einde van de arbeidsovereenkomst door overlijden	95
7.3.4	Ontbindende voorwaarde	96
8	Opzegging door de werkgever	97
8.1	Procedure bij opzegging door de werkgever	98
8.1.1	Opzegging van de arbeidsovereenkomst	98
8.1.2	Ontslagvergunning aanvragen bij UWV	99
8.1.3	Toetsing door UWV	100
8.2	Gronden voor het aanvragen van een ontslagvergunning	101
8.2.1	Ontslag wegens bedrijfseconomische redenen	101
8.2.2	Ontslag wegens langdurige arbeidsongeschiktheid	103
8.3	Ontbinding van de arbeidsovereenkomst door de kantonrechter	103

Verdieping VPS	106
8.4 Het afspiegelingsbeginsel	106
8.5 Wet melding collectief ontslag	108
8.6 Beëindiging in verband met of na pensioen-/AOW-gerechtigde leeftijd	109
8.7 Faillissement, surseance van betaling en WSNP	110
<hr/>	
9 Door de werkgever gegeven ontslag	113
9.1 Ontslag op staande voet	114
9.2 Transitievergoeding	115
Verdieping VPS	119
9.3 Vernietiging van het ontslag op staande voet door de werknemer	119
9.4 Onregelmatige opzegging	120
<hr/>	
10 Bijzondere opzegverboden	123
10.1 Limitatieve opsomming bijzondere opzegverboden	124
10.1.1 Bijzonder opzegverbod tijdens ziekte	124
10.1.2 Bijzonder opzegverbod wegens zwangerschap en bevallingsverlof	124
10.1.3 Bijzonder opzegverbod wegens verlofverzoek	125
10.1.4 Bijzonder opzegverbod wegens vervullen bepaalde functie	125
10.1.5 Overige bijzondere opzegverboden	125
10.2 Uitzonderingen op de bijzondere opzegverboden	126
10.3 Gevolgen opzeggen in strijd met opzegverbod	126
Verdieping VPS	127
10.4 Reflexwerking opzegverbod	127

---

11 De collectieve arbeidsovereenkomst	129
11.1 Wat is een cao?	130
11.2 Verschillende soorten cao's	130
11.3 Uitleg van de cao	131
11.4 Cao-partijen	131
11.5 Bepalingen in strijd met de cao	132
11.6 Gebondenheid aan de cao	132
11.7 Algemeen verbindend verklaren	133
11.8 Cao-loze periodes	134
11.9 Sociaal plan	134
Verdieping VPS	136
11.10 Werking van de cao	136
12 Wet arbeid en zorg	141
12.1 Verlof bij zwangerschap, bevalling, adoptie en pleegzorg	142
12.2 Calamiteitenverlof	145
12.3 Kortdurend en langdurend zorgverlof	146
12.4 Ouderschapsverlof	147
12.5 Loopbaanonderbreking	148
12.6 Politiek verlof	149
13 Wetgeving rond arbeidstijd, arbeidsomstandigheden en arbeidsduur	151
13.1 Arbeidstijdenwet	152
13.2 Arbeidsomstandighedenwet	155
13.3 Wet flexibel werken	160
Verdieping VPS	162
13.4 Arbeidstijdenwet	162

14	Wetten rond gelijke behandeling	163
14.1	Algemene wet gelijke behandeling	164
14.2	Wet gelijke behandeling mannen en vrouwen bij arbeid	165
14.3	Wet gelijke behandeling op grond van leeftijd bij de arbeid	165
14.4	Wet gelijke behandeling op grond van handicap of chronische ziekte	166
14.5	Het College voor de rechten van de mens	167
	Verdieping VPS	168
14.6	Objectieve rechtvaardigingsgrond	168
15	Wet op de ondernemingsraden	171
15.1	Instelling ondernemingsraad	172
15.2	Personeelsvertegenwoordiging en personeelsvergadering	173
15.3	Centrale ondernemingsraad, groepsondernemingsraad en Europese ondernemingsraad	174
	Verdieping VPS	176
15.4	Samenstelling ondernemingsraad	176
15.5	De organisatie van een ondernemingsraad	177
15.6	Bijzondere bevoegdheden ondernemingsraad	179
16	Pensioenwetgeving	185
16.1	Het Nederlandse pensioenstelsel	186
16.2	Wet- en regelgeving	188
16.2.1	Pensioenwet (Pw)	188
16.2.2	Wet verplichte deelneming in een bedrijfstakpensioenfonds (Wet Bpf)	189
16.2.3	Wet verplichte beroepspensioenregeling (Wvb)	189
16.2.4	Wet pensioencommunicatie	189
16.3	Soorten pensioenovereenkomsten	190
16.3.1	De uitkeringsovereenkomst	190
16.3.2	De premieovereenkomst	190
16.3.3	De kapitaalovereenkomst	191

16.4	Soorten pensioenfondsen	191
16.5	Toezicht	192
16.6	Opbouw van pensioen	192
16.6.1	De eindloonregeling	192
16.6.2	De middelloonregeling	193
16.6.3	De beschikbarepremieregeling	193
16.7	Pensioengrondslag	194
16.8	De zelfstandige en zijn pensioen	195
16.9	Begrippen uit de pensioenregelgeving	196
16.10	Overzicht pensioenen	198
	Verdieping VPS	200
16.11	Informatieplicht	200
16.11.1	Verplichtingen inhoudingsplichtige	200
16.11.2	Verplichtingen pensioenuitvoerder	201
16.12	Pensioenopbouw	201
16.12.1	Eindloonregeling	201
16.12.2	Middelloonregeling	203
16.12.3	Deeltijdfactor	203
16.12.4	Slapersrechten	204
16.13	Pensioenjaren	204
16.13.1	Berekening pensioenjaren	204
16.13.2	Inkoop pensioenjaren	204
16.14	Keuzes bij ingang ouderdomspensioen	206
16.15	Nog meer begrippen	208
16.16	Naslagwerken	208

17	Socialezekerheidsstelsel	211
17.1	Onderverdeling	212
17.2	De volksverzekeringen	213
17.3	De werknemersverzekeringen	215
17.4	De sociale voorzieningen	216
17.5	De Zorgverzekeringswet	220
17.6	De premiebetaling	221
17.7	Gemoedsbezwaren	222
17.8	Uitvoering sociale zekerheid	225
17.9	Toezicht sociale zekerheid	227
17.10	Overzicht verzekeringsplicht	229
	Verdieping VPS	231
17.11	Verzekeringsplicht	231
17.12	Premieplicht	231
17.13	Bijzonderheden vrijwillige verzekering	232
17.14	Sociale en particuliere verzekeringen	235
17.15	Procederen tegen uitvoeringsinstantie	236
17.16	Naslagwerken	238
18	Volksverzekeringen	239
18.1	Premieheffing	240
18.2	Ontheffing verzekeringsplicht	240
18.3	De Algemene Ouderdomswet (AOW)	241
18.3.1	Kring van verzekerden	241
18.3.2	Onverzekerde jaren	243
18.3.3	De AOW-uitkering	244
18.3.4	Wel of geen gezamenlijke huishouding	248
18.3.5	Overzicht AOW-pensioenen (afgestemd op sociaal minimum)	251
18.4	Algemene nabestaandenwet (Anw)	252
18.4.1	Anw-verzekerden	252
18.4.2	Hoogte Anw-uitkering	253
18.4.3	Einde Anw-uitkering	254
18.4.4	Wezenuitkering	254

18.5	Algemene Kinderbijslagwet (AKW)	255
18.5.1	Kinderbijslag	255
18.5.2	Hoogte kinderbijslag	257
18.5.3	Beëindiging kinderbijslag	258
18.6	Overzicht volksverzekeringen	259
	Verdieping VPS	260
18.7	AOW	260
18.8	Naslagwerken	261
<hr/>		
19	Ziekte en zwangerschap	263
19.1	Zorgverzekeringswet (Zvw)	264
19.1.1	Doelgroep Zvw	264
19.1.2	Premie zorgverzekeraar	264
19.1.3	Inkomensafhankelijke bijdrage	265
19.2	Zieke werknemers	266
19.2.1	Partijen bij re-integratie	268
19.2.2	Vastlegging van re-integratie	274
19.2.3	Re-integratie binnen het bedrijf	276
19.2.4	Re-integratie buiten het bedrijf	276
19.2.5	De ziekmelding bij UWV	278
19.2.6	Werkgever die eigenrisicodrager ZW is	279
19.3	Ziektewet (ZW)	280
19.3.1	ZW bij voortdurend dienstverband	281
19.3.2	ZW als er geen werkgever is	284
19.3.3	Tijdens de ZW-periode	287
19.3.4	Vrijwillige ZW-verzekering	295
19.4	Overzicht uitkeringen bij kortdurende ziekte	296
	Verdieping VPS	297
19.5	Zorgverzekeringswet	297
19.6	Zieke werknemers	297
19.7	Ziektewet	299
19.8	Vrijwillige ZW-verzekering	301
19.9	Naslagwerken	301

20	Langdurende arbeidsongeschiktheid	303
20.1	Wet langdurige zorg (Wlz)	304
20.2	Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (WIA)	305
20.2.1	Twee regelingen	306
20.2.2	Eigen risico dragen	308
20.3	Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering (WAO)	309
20.4	Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten (Wajong)	309
20.5	Het begrip ‘dagloon’	310
20.6	Overzicht uitkeringen bij langdurende arbeidsongeschiktheid	312
	Verdieping VPS	313
20.7	WIA	313
20.8	WAO	317
20.9	Overige wetgeving	317
20.10	Naslagwerken	318

21	Werkloosheid en toeslagen	319
21.1	Werkloosheidswet (WW)	320
21.1.1	Het recht op een WW-uitkering	322
21.1.2	De hoogte van de WW-uitkering	325
21.1.3	Bijzonderheden tijdens de WW-uitkering	325
21.1.4	Beëindiging WW-uitkering	327
21.1.5	Speciale WW-regelingen	328
21.1.6	Overzicht Werkloosheidswet	329
21.2	Toeslagenwet	330
	Verdieping VPS	332
21.3	Werkloosheidswet	332
21.4	Naslagwerken	337

22	Subsidies en speciale regelingen	339
22.1	Voorzieningen voor werkgevers	340
22.2	Regelingen voor werknemers	344
22.3	Inkomensafhankelijke regelingen	348
22.4	Overzicht subsidies en toeslagen	351
	Verdieping VPS	352
22.5	Regelingen voor werkgevers en werknemers	352
22.6	Inkomensafhankelijke regelingen	354
22.7	Wet Studiefinanciering 2000	356
23	Internationale sociale zekerheid	357
23.1	Verordeningen, verdragen en afspraken	358
23.2	Sociale zekerheid in de EU	360
23.2.1	Definities	361
23.2.2	Vrij verkeer EU-burgers	364
23.2.3	Niet EU-burgers	365
23.2.4	Werken in Nederland	367
23.2.5	Advies en informatie	369
23.3	Volksverzekeringen	370
23.3.1	Internationale detachering	370
23.3.2	Permanent buiten Nederland wonen of werken	372
23.3.3	Werken als zelfstandige of artiest	374
23.3.4	Vrijwillige verzekering volksverzekeringen	375
23.3.5	AOW inkopen bij komst naar Nederland	377
23.4	Ziektekosten en ouderschap	379
23.5	Ziekte en werken	380
23.6	Langdurende arbeidsongeschiktheid	382

23.7	Werkloosheid	384
23.7.1	Verzekerd en wonend in Nederland	385
23.7.2	Verzekerd in Nederland, wonend buiten Nederland	386
23.7.3	Wonend in Nederland, verzekerd buiten Nederland	387
23.7.4	Werkloze grensarbeiders	388
23.7.5	Nederlandse werkgever gaat failliet	392
23.7.6	Exporteren van de WW-uitkering	393
23.8	Bijzonderheden internationale sociale zekerheid	394
23.8.1	Uitkeringen bij overlijden	394
23.8.2	Pensioenen	394
23.8.3	Arbeidsongevallen en beroepsziekten	397
23.8.4	Werknemersverzekeringen exporteren	398
23.8.5	Inschrijven in de RNI	398
<hr/>		
24	Examentraining	399
<hr/>		
	Bijlage Exameneisen	401
	Examenprogramma Arbeidsrecht en Sociale zekerheid niveau 5	401
<hr/>		
	Index	403